

LUDWIG
GOES
POPES
+ THE EAST
SIDE
STORY

LUDWIG MÚZEUM
Kortárs Művészeti Múzeum
Museum of Contemporary Art
www.ludwigmuseum.hu

Boris Bučan: Art (300 m), 1973, Marinko Sudac Collection - Avantgarde Museum, Varaždin

A Ludwig Múzeumok alapját képező, Peter és Irene Ludwig által létrehozott gyűjtemény talán legismertebb és leghíresebb eleme az az anyag, amely a pop art korszakát mutatja be. Egyedülálló ez a gyűjtemény abban, hogy megtalálhatók benne a pop art legismertebb művészeinek (Jasper Johns, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg, Robert Rauschenberg, Andy Warhol, Tom Wesselmann stb.) ikonikus művei csakúgy, mint a kevésbé ismert alkotóké (Allan D'Arcangelo, Richard Linder stb.), valamint az amerikai vonalon kívül az irányzat európai képviselőinek (Peter Blake, Richard Hamilton, David Hockney, Mimmo Rotella) munkái is. Egyedül a Ludwig múzeumok anyaga elég egy olyan kiállítás létrehozásához, amely a nemzetközi pop artot tekinti át.

Amikor az 1960-as évek elején az egyébként művészettörténeti végzettséggel rendelkező, de vagyonát a jól jövedelmező csokoládégyáraikból szerző Ludwig házaspár felfedezte a pop artot, óriási vehemenciával fogtak hozzá az akkor legkurrensebbnek számító kortárs irányzat gyűjtéséhez. Egészen rövid idő alatt szereztek maguknak hírnevet az akkori nemzetközi szcénában, amire a kortárs gyűjteményük 1960-as évek végi kiállításai (Aachen, Köln) csak ráerősítettek. Mivel a pop art a Ludwig gyűjteménytől függetlenül is megjelent az 1968-as kasseli documenta 4 kiállításon, a párhuzamos folyamatok végleg megalapozták az irányzat európai recepcióját.

A pop art érdekessége abban rejlik – és ezt a kiállítás is nyilvánvalóvá teszi –, hogy a közönségtől meglehetősen nagy távolságot tartó absztrakt irányzatok után egy olyan figuratív ábrázolásmódot vezetett be ismét az akkori kortárs művészetbe, amely hétköznapi referenciái révén ismerős és látszólag könnyen értelmezhető volt a nézők számára. Ugyanakkor paradox módon épp a fogyasztói társadalom kritikáját is adják ezek a művek azzal, hogy a hétköznapi fogyasztás mechanizmusát ültetik át a művészetbe, felkínálva az alkotásokat (azaz az árucikkeket) a befogadóknak. Igaz ez azokra az ábrázolásokra is, amelyek már eleve kritikusnak nyúlnak egy-egy témához, melyek közül kiemelkedik a (vietnámi) háború, a tömegmédiá reprezentációs módja, a fogyasztási cikkek logóinak ikonikusvá válása stb.

A Ludwig Goes Pop kiállítás részben a Ludwig múzeumok együttműködésében valósul meg, a budapesti bemutató megelőzően a kölni, majd a bécsi Ludwig Múzeumokban volt látható. Budapesten az anyag kiegészül a korszak magyar és kelet-európai alkotóinak műveivel (Konkoly Gyula, Lakner László, Siskov Ludmil, Boris Bučan, Tomislav Gotovac, Dušan Otašević, Stano Filko, Julius Koller, Marko Pogačnik stb.). Ezek a művek egyfelől a korabeli hétköznapi tárgyhasználatra fókuszolnak, másrészt pedig a helyi kultúra referenciáit vonultatják fel. A kiállítás közvetve azt is vizsgálja, hogy az ún. „nyugati” művészetben létrejött fogalmak hogyan értelmezhetők egy olyan közegben, ahol ennek az irányzatnak a társadalmi és kultúrelméleti alapvetően eltérőek voltak a pop art kialakulásától eredeti helyszíneire képest. A magyar, illetve kelet-európai művek ezért az inspiráció és a – kritikai – távolság(tartás) párhuzamos jelenlétéből adódó kettősségeket hordoznak. Ugyan-

Tom Wesselmann: Nagy amerikai akt No. 54 | Great American Nude No. 54, 1964, museum moderner kunst stiftung ludwig wien, fotó | photo © mumok

akkor a kiállított művek tágabb – és a kiállításon értelemserűen nem látható – értelmezési keretét jelentik az 1950-es évek végének és a 60-as éveknek azon irányzatai is, amelyek a pop arttal párhuzamosan léteztek, de jóval radikálisabb művészet-felfogást és kritikai hangot képviseltek (Fluxus, konceptuális művészet, happening stb.). A pop artban gyakran megjelenik a nő, illetve a női test, amely – elsősorban szexuális tárgyként – az árucikkek eladását van hivatva növelni. A kiállításon ezen téma mellett azonban számos női alkotó munkája is bemutatásra kerül (Keserű Ilona, Szenes Zsuzsa, Vera Fischer, Sanja Iveković, Béla Kolářová, Jana Želíbská, Natalia L.L. stb.). Ezek a művészek korábban kevésbé kerültek reflektorfénybe, ám mai nézőpontból a 60-as évekbeli munkásságuk különös jelentőségűvé válik részben épp a női szerepek és identitások kritikai megközelítése révén.

Timár Katalin kurátor

Vera Fischer: Vörös | Red, 1975, Museum of Contemporary Art, Zagreb fotó | photo: Courtesy of Museum of Contemporary Art Zagreb

The art collection brought together by Peter and Irene Ludwig is the foundation of all Ludwig Museums. Perhaps the most well-known and famous part of this collection is the body of artworks that represents the period of Pop Art. It is unique in the sense that in addition to the iconic works of the most well-known Pop artists (Jasper Johns, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg, Robert Rauschenberg, Andy Warhol, Tom Wesselmann, etc.), it comprises pieces by less famous ones (Allan D'Arcangelo, Richard Linder, etc.), along with artworks by the European representatives of this tendency (Peter Blake, Richard Hamilton, David Hockney, Mimmo Rotella). The collection of the Ludwig Museums alone is abundant for creating a survey exhibition of international Pop Art.

Having made their fortune from lucrative chocolate factories, the Ludwigs, both of them graduate art historians, discovered Pop Art in the early 1960s, and embarked upon the collection of the then most current contemporary art movement with vehement enthusiasm. They rapidly acquired fame in the international scene of the time, which was only boosted by the shows of their contemporary collection in the late 1960s (Aachen, Cologne). Since in 1968 Pop Art was also represented at documenta 4 in Kassel independently of the Ludwig Collection, these parallel processes laid the foundations of the tendency's European reception once and for all.

The allure of Pop Art lies in the fact – made evident by this exhibition – that succeeding the abstract tendencies, which had kept a considerable distance from the audience, it reintroduced a kind of figurative representation into the contemporary art of the time, which, owing to its everyday references, was familiar and seemingly easy to interpret for the public. At the same time, paradoxically, these works provide a critique of consumer society by translating the mechanism of daily consumption into art, offering the artworks (i.e. consumer products) to the spectators. This is also true of representations that already criticize a specific subject, such as the (Vietnam) war, the representational modes in mass media, the iconization of the brand logos of consumer goods, etc.

The exhibition Ludwig Goes Pop is partly realized as a collaboration of the Ludwig Museums; prior to the Budapest show, it was on display at the Ludwig Museums of Cologne and then Vienna. In the Budapest version, the exhibition is complemented with works by Hungarian and East-European artists (Gyula Konkoly, László Lakner, Ludmil Siskov, Boris Bučan, Tomislav Gotovac, Dušan Otašević, Stano Filko, Julius Koller, Marko Pogačnik, etc.). On the one hand, these pieces are based on the use of everyday objects in the period, and on the other hand, they provide a line-up of local cultural references. Indirectly, the exhibition also explores how the notions of "Western" art history can be interpreted in a context where the social and cultural conditions for the emergence of this tendency were fundamentally different from the original scenes where Pop Art had been created. For this reason, the Hungarian and East-European works bear ambiguities arising from the parallel presence of inspiration and – critical – distance. At the same time, the tendencies of the late 1950s and 60s that existed simultaneously with Pop Art but represented a much more radical conception of art and critical voice (Fluxus, conceptual art, happening, etc.) – although not on display this time – provide a broader interpretive framework for the exhibited works. Pop Art often features the woman and the female body, which – mainly as a sexual object – is always meant to increase the sales of consumer goods. Besides addressing this topic, the exhibition displays the works of several woman artists (Ilona Keserű, Zsuzsa Szenes, Vera Fischer, Sanja Iveković, Béla Kolářová, Jana Želíbská, Natalia L.L., etc.). The chances of these artists to be in the limelight had always been limited, but from today's perspective, their work in the 60s gains special significance, partly because of the ways in which they critically addressed possible female roles and identities.

Milena Usenik: Ő.I. | Lap I, 1975, Moderna Galerija, Ljubljana

Claes Oldenburg: Tűzhely (Válogatott ételek tűzhelyen) | Stove (Assorted Food on Stove), 1962, Kunstmuseum Basel, Permanent loan of Peter and Irene Ludwig Foundation, Aachen fotó | photo: Kunstmuseum Basel, Martin P. Bühler

Lakner László: Portré (Ma 12-kor) | Portrait (Today at Noon), 1965 Magyar Nemzeti Galéria | Hungarian National Gallery fotó | photo: Szépművészeti Múzeum | Museum of Fine Arts, Budapest, 2015, Mester Tibor, Áment Gellért

Konkoly Gyula: La maison des anges, 1966, magántulajdon | private property, fotó | photo © Sulyok Mihály

LUDWIG GOES POP SZABADEGYETEM csütörtöktőlkéntként 18:00 órától Programjeggyel (800 Ft/fő), vagy érvényes kiállítási belépőjeggyel

- 2015. október 15. Fehér Dávid, művészettörténész (Szépművészeti Múzeum, Budapest): „Hol a fény?” A pop art kelet-európai recepciójának dilemmái a „global pop” vonzásában
- 2015. október 29. Havasréti József, író, kritikus (Pécsi Tudományegyetem): Popkultúra, fogyasztás, média: a magyar pop art kontextusai a hatvanas-hetvenes években
- 2015. november 12. Gyárfás Péter, kisgyűjtő (Budapest): Beszámoló, emléktöredékekkel
- 2015. november 26. Szőnyi Tamás, újságíró, levéltáros (Budapest): Szubkultúrák az állambiztonsági szolgálat látókörében
- 2015. december 10. Frazon Zsófia, etnográfus (Néprajzi Múzeum, Budapest):

TÁRLATVEZETÉSEK

Rendhagyó tárlatvezetések

- Szombati napokon 16:00 órától. A kiállításra szóló belépőjeggyel ingyenes.
- 2015. október 17. Bak Imre, képzőművész
- 2015. október 31. Ascher Tamás, a Katona József Színház főrendezője
- 2015. november 7. Alnai Katalin, művészettörténész, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont munkatársa
- 2015. november 14. Hammer Ferenc, szociológus, az ELTE Média és Kommunikáció tanszékének docense
- 2015. november 21. Bereményi Géza, rendező, dramaturg, író, dalszövegíró, a Thália Színház igazgatója
- 2015. november 28. Konkoly Gyula, képzőművész
- 2015. december 5. Konok Péter, történész
- 2015. december 12. Fábry Sándor ?
- 2016. január 2. Mészáros Márta, filmrendező

Rendszeres tárlatvezetések

- Vasárnaponként, 16:00 órákor. A kiállításra szóló belépőjeggyel ingyenes. Minimális létszám: 10 fő. Kérjük, előre jelezze részvételi szándékát, legkésőbb a vezetést megelőző napon 15:00 óráig a honlapunkon, a tárlatvezetés menüpont alatt!

Csoportos és egyéni tárlatvezetések >

Információ és jelentkezés: tarlatvezetes@ludwigmuseum.hu | 06 1 555 3479

MŰZEMPEDAGÓGIAI PROGRAMOK MŰZEMPEDAGÓGIA ISKOLÁSOKNAK

Tematikus foglalkozások

- Foglalkozásaink az életkori sajátosságoknak megfelelőek. Műveket elemzünk, játszunk, alkotunk és vitázunk.
- I. óvodás-kisiskolás
- II. felső tagozatos és középiskolás csoportok
- Előzetes bejelentkezés szükséges. | Kapcsolat: muzeumpedagogia@ludwigmuseum.hu, | +36 1 555 3477 | Programjegy: 600,- Ft/fő

CSALÁDI PROGRAMOK

- Családi délelőtt**
- Kreatív foglalkozások szombat délelőttönként.
- Időpontok: 2015. október 10., 17., 24., 31., november 7., 14., 21., 28., 10.30-12.30 között. | Programjegy: 600 Ft/fő.

Integrált Családi Délelőtt

- Kiállítás-látogatás és alkotó foglalkozás megértési nehézséggel élő (Down szindróma, autista, oxigénhiányval született stb.) óvodás, alsó tagozatos gyermekek és szülei, kísérőik részére.

Bejelentkezés szükséges. A program ingyenes. Az időpontokról, kérjük, tájékozódjon honlapunkon!

WORKSHOP

- Szittász műhely**
- Ha szeretnél magadnak egy menő pólót, ha érdekel a szerigrafia története, itt a helyed. A program a tárlat megtekintését is tartalmazza, és elsősorban felnőtteknek ajánlott. | Időpontok: 2015. október 25., november 8 - 22., és december 6., 10.30-13.00 | Regisztráció szükséges. | Létszám: max. 15 fő | Programjegy: 1000 Ft/fő + érvényes belépőjegy

SZAKMAI PROGRAM

- Ped.kedd – művészetpedagógiai műhely**
- 2015. október 20., 14:00- 17:00
- A kiállítás és a kiállításához kapcsolódó műzeumpedagógiai kezdeményezések, programok bemutatása. A program érvényes belépőjeggyel látogatható, pedagógusoknak és egyetemi hallgatóknak ingyenes.

KÖZÖSSÉGI PROGRAMOK

- Tíz – 16 társaságban nyugdíjas csoportoknak**
- Műzeumi séta az idősebb korosztály számára, finom teával és izgalmas beszélgetésekkel. Szerdánként 10:00 és 12:00 óra között. (Igény szerint más időpont is választható.) Szervezett nyugdíjas csoportok előzetes bejelentkezését várjuk! | Programjegy: 300 Ft/fő.

Group and Individual Guided Tours >

- To book and for information, please contact us at guidedtour@ludwigmuseum.hu | +36 1 555 3433
- Pre-booking is needed.

Group rates for Guided tours in foreign language (English or German): For groups under 10 people > 7.500 HUF / group, in addition to the Museum's admission fee | For groups of 10 or more people > 600 HUF / person, in addition to the Museum's admission fee

Műzeumpedagógiai programok | Kapcsolat > muzeumpedagogia@ludwigmuseum.hu | +36 1 555 3477

LUDWIG MŰZEUM

Kortárs Művészeti Múzeum
Museum of Contemporary Art
www.ludwigmuseum.hu

Művészetek Palotája 1095 Budapest, Komor Marcell u. 1 | Tel: +36 1 555 3444
info@ludwigmuseum.hu | www.ludwigmuseum.hu | [facebook.com/ludwigmuseum](https://www.facebook.com/ludwigmuseum)
A kiállítás nyitva | The exhibition is open:
kedd–vasárnap: 10:00–18:00 | Tuesday–Sunday: 10:00–18:00
A Múzeum hétfőn zárva. | The Museum is closed on Mondays.

NÉPSZABADSÁG | **NetiVálasz** | humen

Katalin Timár
curator